

KURDISTAN PRESS

ROJNAMEYA 15 ROJÎN • 15 GÜNLÜK GAZETE

price
biha • fiyat
2.5 DM
10 Skr
3 G
2.5 Sfr
1 £
1.5 \$

•Tel; [46] Ø8-29 83 32

•Telex; 131 42

•Telefax; Ø8-29 50 56

Parlamentê VPK Osvald Söderqwîst:

Rejima Tirk digotin:
"Li Tirkîyê pîrsa
Kurd nîne..
Em hemû Tirk in!!"

Pîrsa Kurd gelek girîng e!

Parlamentê Osvald Söderqwîst'in Türkiye ile ilgili değerlendirmeleri, 4. sayfada

□ "Ger pîrsa kurd çareser nebe, avakirina demokrasiyê li Tirkîyê ne mimkin e!"
□ "Li ser pîrsa Kurd, dîtina me û sefirê Swêdê ji hev cuda ye. Sefirê Swêdê li ser qewimandinên Tirkîyê bêdeng e, bê tewr e! Ez dê di rapora xwe de ser vê yekê jî rawestim û bibim parlamentoyê!"

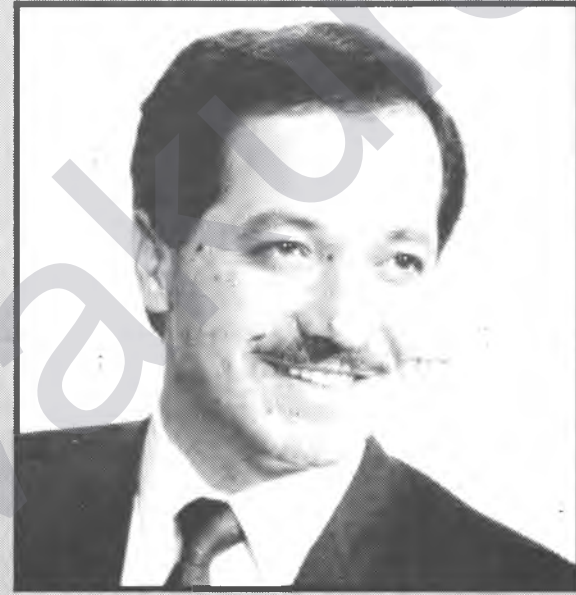
Parlamentê Partiya Komunîstên Çep li Swêd, O. Söderqwîst digotin: *Divê Kurd pêkve bilivin û yekbin. Ev hem ji bo Kurdan û hem jî ji bo me gelek baş dibe. Vê çaxe em dikarin, hê xurttir û zêdetir alîkarî û pişgirtiya Kurdan bikin.."*

Reportaj, di rûpela 5'an de

IRAK KÜRDİSTAN DEMOKRAT PARTİSİ

BAŞKANI MESUT BARZANI

Sorumluluğumuzun bilincindeyiz!

□ "Geçen 41 yıllık sürede partimiz, gerçeklerden korkmadı, kaçınmadı. Aynı sürede, yenilgi gördü, zafer yaşadı!"

□ "Mustafa Barzani hakkında en doğru değerlendirmeyi, bu gün her türlü fedakarlığa katlanarak zulme göğüs geren halkımız yapacaktır."

□ "40 Km.lik sınır anlaşması geçersizdir. Çünkü, bu alanda Irak otoritesi yok, biz varız!!"

Irak KDP'nin 41. kuruluş yıldönümü nedeni ile, parti başkanı Mesut Barzani'yle yapılan röportaj, *ortasayfada*

Gera Tercûmanên Kurd li Sovyetîstanê

□ Komika tercûmanên Kurd li Swêdê di navbera 18.9.1987 û 4.10.1987'an de ji bo berhevkirina peyv û termolojiyên tibî li Sovyetîstanê, li Komara Ermenîstanê û Komara Gurcîstanê gerîn.

□ Komika tercûmanan ji 20 kesan pêkhatîbû. Ji van 8 kes keç û jinên Kurd bûn.

□ Ger, gelek bi dilşadî û serfirazî derbas bû.

Dumahîk di rûpela 6'an de

Bütün zamanların gündemi: Marksist Sol'un birliği

□ TİP ve TKP, TBKP adı altında birleştiklerini açıkladılar.

Birleşme ile ilgili olarak Türk ve Kürt solu ne düşünüyor? Birleşmeyi nasıl değerlendiriyor? Kürdistan Press, konu ile ilgili olarak değişik parti ve örgütlerle konuştu:

TKEP: "Bu birliğin devrimci bir program çerçevesinde gerçekleştiği düşüncesinde değiliz."

TSİP: "Program 1987 Türkiye'sinin ulaştığı ideolojik yetkinlik düzeyinin çok gerisindedir."

TKP: "Birleşme reformist-devrimci ayrışmasını netleştirecek..."

KUK: "Birlik, sosyal-demokratların birleşme düzeyine denk düşmektedir."

PPKK: "Türkiye komünist hareketinin oluşturulması yönünde, atılmış bir ilk adım olarak değerlendiriyoruz..."

KAWA: "Kürdistan devriminin önünde duruyorlar, onların Kürdistan diye bir sorunları yok..."

RIZGARİ: "Birleşme, İmam nikahının resmi nikaha dönüştürülmesidir..."

TSK: "Reformist güçlerin tekleşmesi açısından bu birlik olumludur..."

DEV-İŞÇİ: "Burjuvazi ile ittifak için yeni bir güç toparlanması denebilir..."

Sayfa 2 ve 3'te

Behice BORAN Vefat Etti!

□ TİP genel başkanı Behice Boran, geçirdiği bir kalp krizi sonucu Brüksel'de vefat etti.

77 yaşında hayata gözlerini kapayan Behice Boran, 1 Mayıs 1910'da Bursa'da doğdu. ABD Michigan Üniversitesinde yüksek öğrenimini tamamladıktan sonra Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesine Doçent olarak atandı, 1948'de politik nedenlerle Üniversiteden uzaklaştırılan Behice Boran, TİP milletvekilliği ve Genel Başkanlık görevlerinde bulundu.

Sosyalist harekete önemli hizmetleri olan Behice Boran'ın ölümü, devrimci çevrelerde derin üzüntü yarattı.

Bütün zamanların gündem

□ Tartışılır duruma geldiği günden bu yana **Markсист Sol'un Birliği** bütün zamanlarda gündemin birinci sırasında yer almıştır. Bununla birlikte, gündemin dışına itelenen ucuz bir propaganda malzemesi olmanın ötesine de geçememiştir. Esasa ilişkin sorunlarda, temel ideolojik sorunlarda, ve bunlara bağlı politik tavır alışlarda bütünü ile ortak özellikler taşıyan gruplar bile, ayrı örgütsel yapılarının ısrarlı savunucuları olagelmislerdir.

Örgütlerdeki sık ve sürekli parçalanmaların, birlik sorununu daha da içinden çıkılmaz karmakarışık bir duruma getirdiği ise günümüzün somut gerçekliklerinden biri. Ne var ki, Türkiye izlenemeyek ölçüde hızlı bir toplumsal ve doğal olarak politik değişimler için geçiyor. Marksist sol, sahip olduğu ve durmadan besleyip büyüttüğü yapısal özelliklerinden ötürü, bu değişimlerin önünde gidemiyor. Bu değişimleri izleyemiyor bile. Dolayısıyla, müdahaleci de olamıyor. Geriden gelen bir eleştiri, bir tarih yazıcısı durumunda bulunuyor. Tabandan vurup gelecek devrimci kabanşar da, eski yapılarının dalgaların setlerine çarpıp dağılıyor. Özellikle öğrenme döneminin ilk gıdalarını, eski yapılarının donuk ve cansız ideolojik malzemesinden alan kadrolar, uzun yıllar boyunca bu donuk ve cansız tezlerin bilimsiz ve fakat fanatik bir savunucusu olma durumundan kurtulma şansı elde edemiyorlar.

TIP ve TKP'nin örgütsel birliği, Marksist Sol'un birlik sorununu yeniden gündeme getirdi. Kürdistan Press, birleşme ile ilgili olarak Türk ve Kürt solundan değişik grupların konu ile ilgili görüşlerine başvurdu. Siyasi parti ve örgütlere, genel olarak Marksist Sol'un birliğini sormadık. Bunu daha sonra yapmaya çalışacağız. İlişki kurabildiğimiz hareketlerin, özel olarak bu birlik ile ilgili görüşlerini sorduk. Ayrıca, TIP ve TKP'nin de üyesi bulunduğu Sol Birlik'in içinde bulunan iki Kürt örgütüne konu ile ilgili ek bir soru daha sorduk. Sol Birlik üyelerinden PPKK'nin sorularımıza verdiği cevapları bu sayfamızda okuyacaksınız. Ancak, TKSP soruları cevaplamak istemedi. TKSP sorumlusu ile muhabir arkadaşımız arasında geçen konuşmayı yayınlamayı gerekli görmüyoruz. Ancak, bir siyasi partinin, bir kitle gazetesi ile ilişkilerini daha çağdaş bir anlayış içinde sürdürmesi gerektiği kanısındayız. TKSP, daha önce de, Irak KDP ve KYB'nin birlik faaliyeti ilgili olarak sorduğumuz soruyu da cevaplandırmaktan kaçınmıştı. Kürdistan Press'in sayfaları, diğer siyasi güçlere olduğu gibi, TKSP'ye de sonuna kadar açıktır. Kendi düşüncelerini olduğu gibi, Kürdistan Press ile ilgili eleştirilerini de Kürdistan Press okuyucusuna sunma hakları vardır. Bu hakkı kullanıp kullanılmamak ise, şüphesiz, onların bilebileceği bir sorun.

TSİP ise, Genel Sekreter Yalçın Yusufolu'nun NOKTA'ya, Çağatay Anadolu'nun ise Milliyet'e yaptıkları açıklamaları kullanabileceğimizi belirtti. Daha derli toplu olması nedeni ile Ç. Anadolu'nun açıklamasını vermeyi uygun gördük.

Bu arada şunu da belirtmek gerekiyor. Siyasi parti yetkileri olduğu kadar, yazarlar, gazeteciler, bilim adamları ve şifahi olmayan okuyucular da, basına karşı sorumluluklarını bilmek zorundadırlar. Çok dar imkanlarla ve oldukça zor şartlar içinde, ihtiyaç duyulan bir kurumu inşa etmeye çalışıyoruz. Bunun için bir mücadele ile gerçekleştireceğimizin bilincindeyiz. Ama, bu mücadelede biz tek başımıza taraf değiliz. Tersine, devrim safalarında yer alan tüm siyasi ve demokratik örgüt ve kişileri beraber tarafız. Bu arada, yazarlarımızın, gönüllü muhabir ve dağıtıcılarımızın birer işler koybolmaları elbette üzündür. Ama, bundan çok daha üzücü olan, devrimci kişiliklerini, devrimci kimliklerini birer işler ortadan kaybolmalarıdır. Çağdaş aydın, çağından sorumluluk duyan adamdır. İş yapan, üreten adamdır. Üretilebilir taşınması da gerekli. Taşınamıyorsa, üretim, yürüme ye terk edilmiş demektir.

Tam demokratik bir platform üzerinde bütüne katkıda bulunmak istiyoruz. Bütün mesele bundan ibarettir.

Kürdistan Press

TIP Genel Başkanı Behice Boran ve TKP Genel Sekreteri Haydar Kutlu, iki parti-nin TBKP adı altında birleştiklerini Brüksel'de yaptıkları bir toplantı ile kamu oyu-na açıkladılar.

□ 7 Ekim günü saat 11'de Brüksel'de International Press Club'de TIP Genel Başkanı Behice Boran ile TKP Genel Sekreteri Haydar Kutlu, partilerinin TBKP (Türkiye Birleşik Komünist Partisi) adı altında birleştiğini açıkladılar. 40 kadar basın mensubunun izlediği toplantı, saat 14 °° sularında bitti. TIP ile TKP'nin örgütsel birliği, Türkiye'de olduğu kadar Avrupa'da da, ilgi ile karşılandı. TKP ile TIP'in birliği, uzun bir süreden beri gerek Avrupa'daki politik merkezlerin ve gerekse Türkiye'deki değişik eğilimlere mensup siyasi güçlerin tartışıldıkları "Türkiye

de Komünist partisi legalleşmelidir" tezi ile ilgili bir gelişme olarak değerlendiriliyor.

Türkiye'de sosyalist parti kurma çalışmalarının kilitlendiği bir dönemde, TIP ve TKP'nin birliği ne anlam taşımaktadır? Türk ve Kürt solunun diğer parti ve örgütleri konuyu nasıl değerlendirmektedirler? Muhtemel gelişme ne yönde olabilir? Kürdistan Press ve ANK çalışanları konuyu Türk ve Kürt solunun değişik gruplarına sordular. Ulaşılabilen parti ve örgütlerden alınan cevapları bu sayıda yayınlıyoruz.

TKEP

Partimizin uzun yıllardan beri Türkiye ve Türkiye Kürdistan'ındaki komünist ve devrimci güçlerin çeşitli şekillerde birliklerini savunmuş ve hayata geçirmeye çalışmıştır.

Parti birliği, cephe birliği çeşitli düzeydeki eylem birliklerinin tümü de komünist ve devrimci güçler arasındaki birliklerin kapsamında değerlendirilebilir.

Bu anlayışımız çerçevesinde TIP ve TKP'nin tek partide birleşmesini birlik olayı bakımından olumlu buluyoruz.

Ne var ki bu birleşmenin Türkiye Ve T. Kürdistan koşullarına uygun devrimci bir program çerçevesinde gerçekleştiği düşüncesinde değiliz. TBKP'nin yayınlanmış olan program taslağı reformist temelde bir programdır. Bu program temelinde, değil ülkemizde sosyalizmin kurulması, radikal devrimci dönüşümlerin bile gerçekleşebileceği kanısındadır.

TBKP program taslağının "Sovyetler Birliği'nde yeni gelişmeler ve yeni düşünce tarzı ışığında hazırlandığı", "atom çağına uygun bir program" olduğu söylenmektedir. Bizce TIP ve TKP'li yoldaşlar Sovyetler Birliği'ndeki gelişmeleri ve yeni düşünce tarzını doğru ve yeterli bir şekilde değerlendirememektedirler. Atom çağının dünyası sınıf ilişkilerinin yumuşadığı, burjuva demokrasisinin gelişerek ve dönüşerek barışçı bir şekilde sosyalizme yönelmesinin olanaklarının arttığı bir dünya değildir. Dünyamız ve özel olarak da ülkemiz dün olduğu gibi bugün de,

aynı zaman da yarın da sert sınıf kavgalarına sahne olmuştur. Olacaktır. Sınıf savaşının kaçınılmaz sertleşmesi karşısında "bu bir dünya savaşına yol açabilir" anlayışı ile hareket etmek ve yumuşayı tutumlar almak bizce emperyalistlerin nükleer santajına boyun eğmek olur.

TBKP program taslağı dünya barışının korunması ve ülkemizin de barışı koruması mücadelesinde olumlu bir yer almasını temel bir hedef seçmiştir. Dünya barışının korunması ve bunun için ülkemizin üzerine düşen görevlerin önemine katılıyoruz. Ancak bu program taslağı çerçevesinde verilecek bir mücadele ile, dünya barışının korunmasına da kayde değer bir katkı yapılabileceği inancında değiliz. Söz konusu program taslağı hakkında ayrıntılı bir değerlendirmeyi partimiz daha sonra kamuoyuna sunacaktır. Partimiz sol birlik deklarasyonunun bütününe bağlıdır ve gerek demokratik talepler bölümündeki ve gerekse de platformdaki taleplerin yaşama geçmesi için de mücadele etmektedir.

Sol Birlik kurulduktan sonra geçen zaman içinde bazı partilerin programlarıyla, Sol Birlik deklarasyonu arasında çelişkiler ortaya çıkmışsa eğer bu konu öncelikle o partilerin sorunudur. Bizi Sol Birlik deklarasyonu ve onun hedefleri bağlamaktadır.

Ahmet CENGİZ

TSK

TKP ile TIP'in örgütsel olarak birleşmesi altında Türkiye solunun reformist kanadında gecikmiş bir birleşmedir. Asıl bu olay siyasi birliğin ötesinde; uzun yıllardan beri birbirlerine kırgın ve küskün olan reformist aile fertlerinin barışmasıdır. Yuvalarına dönmeleridir. Reformist güçle-

rin tekleşmesi yönünden birlik olumludur. Tüm reformist güçler kendi bünyelerinde birleşebilselerdi daha iyi olurdu. O zaman hiç olmazsa politik arenada kafa karışıklığı azalır. Oluşturulan TBKP ideolojik ve politik olarak eski TKP ve TIP'den de geri bir oluşumdur.

TKSP

□ TKSP yetkilisi sorularımızı cevaplamak istemedi, özette, "Konuyla ilgili olarak size (Kürdistan Press'e) herhangi bir biçimde cevap vermek istemiyoruz."
"TIP-TKP birleşmesi ile ilgili partimizin görüşünü kendi yayın organımızda açıklayabiliriz." dedi

TBKP

Kuruluş Bildirgesinden:

□ Genel olarak solun, özel olarak da devrimci solun bölünmüşlüğü ve demokrasi mücadelesinde oynayabileceği rolü yeterince oynamaması, herkesin kabul ettiği bir olgudur. TKP ve TIP birleşerek bunun tersinin mümkün olduğunu göstermeyi amaçlıyor.

□ ABD ve SSCB arasında varılan prensip anlaşması ile nükleer silahlarda uzun tartışmalardan sonra ilk kez indirime gidilmesinin yolu açılmıştır. Bir güvenlik anlayışının ve yeni bir ilişkiler sisteminin filizleri beliriyor. Türkiye barışı güçlendiren bir etmen olarak bu dünyada yerini almaktadır.

□ Yeni program tasarımda demokrasi fikri kilit bir rol oynamaktadır. Bu gün kapitalizm çerçevesinde demokratik bir alternatif politika öne sürüyor. Demokrasiyi koruyup güçlendirmeden sosyalizme geçişin yolunun açılacağına, sosyalizme ancak demokrasi yolunda geçilebileceğine ve sosyalizmin ancak demokrasinin gelişmesi ile gelişebileceğine inanıyoruz.

□ Bütün seçmenleri 1 Kasım'da ANAP'a oymemeye, oylarını demokrasiden yana muhalefet partilerinde yoğunlaştırmaya çağırıyoruz.

□ Giderek daha geniş çevrelerin baskı politikası ile çözülemeyeceğini görmeye başladığı Kürt sorununa program tasarımda yazılan barışçı, demokratik ve adil bir çözümün getirilmesi güncel bir önem taşıyor.

□ İşçi sınıfı yalnızca kendimizin temsil ettiği, gerçeğin yalnızca bizim tekelimizde olduğu iddiasında değiliz.

□ Yeni programımızı olanaklı en güçlü etkinliklerle yaşama geçirebilmek için TBKP daha şimdiden legal çalışmaya adaydır.

TIP ve TKP'nin birleşmesi nedeni ile siyasi hareketlere şu soruyu sorduk:

● 7 Ekim günü TIP Genel Başkanı Behice Boran ve TKP Genel Sekreteri Haydar Kutlu, Brüksel'de yaptıkları bir basın toplantısı ile TIP ve TKP'nin TBKP adı altında birleştiğini kamuoyuna açıkladılar. Bu birleşmeyi parti-niz/örgütünüz nasıl değerlendiriyor?

★
Sol Birlik üyesi diğer dört örgüte ayrıca şu soruyu yönelttik:

● TKP ve TIP'in de içinde bulunduğu 6 siyasi parti Sol Birlik adı altında bir ittifak oluşturmuşlardır. Sol Birlik, Türkiye'deki düzeni faşist diktatörlük olarak değerlendirip, bütün sol güçlerin birliğini öneriyordu. TBKP programı ise, kapitalizm çerçevesinde demokrasi öneriyor. Kürt Halkının Kendi Kaderini Tayin Hakkı ile ilgili açık bir belirleme yok.

Sol Birlik içinde yer alan iki Kürt örgütünden biri olarak* durumu nasıl değerlendirirsiniz?

★
(*Beyaz dizilen bölüm yalnızca TKSP ve PPKK'ya soruldu.)

TSİP

TKP ile TIP'in birleşme yolunda yürüttüğü çabalar, ve bu çabaların TBKP adı altında gerçekleşmesi TSİP'in bilgisi dışında gelişen bir sürecin sonucudur.

Üzerinde mutabakat sağlanan program taslağı incelendiğinde. Türkiye işçi sınıfı siyasi hareketinin 1987 Türkiye'sinde ulaşmış olduğu ideolojik yetkinlik düzeyinin bir hayli gerisinde kaldığı anlaşılmaktadır. İşçi sınıfı bilimine sadakat politikasının temeli haline getirmiş olan TSİP'in, böyle bir program etrafında birliği kabul etmesi zaten mümkün değildi.

Birlik sürecinin alacağı yolun pek kısa olmadığı bir kere daha anlaşılıyor. Bununla birlikte işçi sınıfı siyasi hareketini temsil eden örgütlerin sayılarının azalması başlıbaşına bir olumluluktur.

“Eleştiriciyiz.. Tartışacağız!”

- “Kürt sorunu çözüme kavuşmadıkça, Türkiye’de demokrasiden bahsetmek mümkün değil”
- “Hükümetin, muhalefet partilerinin vb görüşü aynı: Türkiye’de Kürt sorunu diye bir sorun yok! Türkiye’de sadece Türkler yaşıyor!”
- “İsveç insanı, Türkiye’de demokratik bir gelişme olduğu umudunu taşıyor. Buna karşı eleştiriciyiz. İsveç’in Ankara Elçiliği gelişmeler karşısında oldukça sessiz ve eleştirisiz. Konuyu parlamentoya sunacağım!”

● Eylül ayı sonunda iki haftalık bir gezi için Türkiye’de bulunan VPK(Sol Parti Komünistler) milletvekillerinden Osvald Söderqwist ile ANK muhabirleri bir görüşme yaptılar. O. Söderqwist’in Türkiye izlenimleri şöyle;

Sayın O. Söderqwist, son günlerde Türkiye’deydiniz..Türkiye hakkındaki izlenimlerinizi anlatır mısınız?

Türkiye’deki politik partiler ve resmi kurumlarla görüşmemiz için, başta İsveç hükümetinden, İsveç Ankara Elçiliği ve İstanbul’daki konsolosluktan yardım aldık. Bunun dışında diğer bazı ilişkiler için de, İsveç’de bulunan Türk ve Kürt dostlarımız yardım ettiler. Böylece, kendi olanaklarımızla bazı insanlarla görüşme fırsatını yaratmış olduk. Bu oldukça iyi oldu ve bize yeni şeyler öğretti.

Türkiye’de halk açık bir ortamda yaşamıyor, özellikle politik konularda açık tavır belirleyemiyor. Bu gezimizde, demokratik ortamın yaratılması için gerekli ön koşulların temelde bir değişikliğe uğradığını açık bir şekilde gördük. Eski uygulamalar hala yürürlükte, eski temel kanunlar hala geçerliliğini koruyor.

Özellikle politikacılarla görüşmelerimizde, bu anti-demokratik yasaları daha ne kadar yürürlükte tutacakları konusunda sorular sorduk. Bizim için en ilginç olanı buydu.

Açık bir şekilde belirtmek isterim ki, İsveç’te sürekli konuşulan konu olan Türkiye’nin demokrasiye döndüğü iddiaları, çeşitli politik partilerin serbestçe faaliyet göstermelerine dayanmaktadır. Oysa şu an Türkiye’de demokratik bir ortam için köklü uygulamalar yok. Bu çok önemli...

Gezi boyunca yaptığımız görüşmelerde Kürt sorununu gündemleştirebildiniz mi?

Evet... Kürt sorununu her görüşmemizde gündemleştirdik. Devletin üst kademesinde görev yapan yetkililerle görüşmeler yaptık. Örneğin Özal rejiminin ekonomik danışmanı Kahveci ile yaptığımız görüşmede Kürt sorununu da ele aldık. Ayrıca Çalışma Bakanlığı yetkilileri ile yaptığımız görüşmelerde de, sendikal sorunların yanında Kürt sorununu da gündemleştirdik.

Parti temsilcilerinin tümüyle görüştük. Örneğin ANAP’la, Demirel’in partisyle, Ecevit’in partisyle, İnönü’nün partisyle vb. Her görüşmemizde bir dizi sorun yanında, parti yetkililerine Kürt so-

runu ile ilgili sorular da yönelttik. Kürt sorununu ele aldığımız görüşmelerde Anayasa ile ilgili sorunları da ele aldık. Çünkü, Anayasa ile Kürt sorunu birbirine bağlıydı ve Türkiye Anayasası Kürt sorununu dışlıyordu.

Bütün bu görüşmeler sonucunda, Kürt sorunu ile ilgili değişik cevaplar aldık. Rejim temsilcileri bütün görüşmelerimizde; “Türkiye’de Kürt sorunu diye bir sorun yoktur..Türkiye’de sadece Türkler yaşıyor” şeklinde alışılmış cevaplar verdiler. Hiç bir kişi, evet böyle bir sorun vardır, dikkatli olunmalıdır ve adım adım çözüme kavuşturulmalıdır biçiminde bir cevap vermedi.

Kürt sorununu gündemleştirdiğinizde ne gibi tepkilerle karşılaştınız?

Özellikle hükümet yetkilileri ile görüşmelerimizde, bu sorun ile ilgili açık bir tepkinin olduğunu gördük. Hep bir ağızdan “Hayır..Türkiye’de Kürt sorunu yoktur” denildi. Bu konuyla ilgili görüşmelerimizde önümüze ana tez olarak terörizm ve teröristlik çıkarıldı. Kürt sorununda, örneğin ANAP yetkilisi ile görüşmemizde ana tez olarak şu ileri sürüldü; “Kürt sorunu diye bir sorun yoktur. Bunların tümü Türktür”(Osvald hayretle gülüyor)

Bu gezide Kürdistan’a gitmeyi de planlamış mıydınız?

Hayır. Bu gezi için bunu planlayamadık. Çünkü, gezi süremiz sınırlıydı. İki hafta kaldığımız Türkiye’de İzmir’den Çanakkale üzeri İstanbul’a gittik. Oradan Ankara’ya geçtik ve tekrar İzmir’e döndük. 4 gün İstanbul’da, 2 gün ise Ankara’da ve İzmir’de kaldık. Görüşmelerimizi tamamladık.

Bu gezide özellikle Diyarbakır’a ve doğu kesimine gitmeyi çok istedim. Ama olmadı. Gidebilseydik şüphesiz bizim için ilginç olacaktı.

Resmi düzeyde özellikle ticari alanda son dönemlerde İsveç-Türkiye ilişkilerindeki gelişmeleri nasıl değerlendiriyorsunuz?

Türk-İsveç ekonomik ilişkileri oldukça gelişkin bir yerde. Örneğin İsveç’in büyük şirketlerinden ASEA, İstanbul’da oldukça büyük bir ihale almış...Bunun dışında ticari alışverişte oldukça yoğun.

Türkiye’de, demokratik bir ortam için gerekli uygulamaların olmamasına, başının devam etmesine rağmen, İsveç insanı Türkiye konusunda pozitif düşünmeye kendini zorluyor ve Türkiye’de demokratik bir gelişmenin olduğu

Söderqwist: “Birleşik bir Kürt hareketine destek vermek daha kolaydır!”

Foto: ANK

umudunu taşıyor.

Biz buna karşı eleştiriciyiz. İsveç’e karşı bu konuda açık eleştirilerimiz var. Örneğin, İsveç’in Ankara Elçiliği Türkiye’deki gelişmeler karşısında oldukça sessiz ve tavırsız kalıyor. Bu konuyu parlamentoya sunacağım raporda da ele alacağım.

Kürt meselesini gündemleştirdiğiniz için, VPK ve özellikle siz Türk kamuoyu tarafından tanınıyorsunuz. Örneğin Hürriyet gazetesinin sizinle ilgili bir karesinde “rezil adam” diye yazmıştı. Partinizin Kürt sorunundaki tavrı nedeniyle Türkiye’deki görüşmelerde tepkiler aldınız mı?

Bir şeyi bilmenizi isterim; bu gezide, bütün görüşmelerimizde oldukça açık ve net davrandık. Gezimiz, parlamenterler olarak, elçilik aracılığıyla yapılmış resmi bir geziydi. Az ya da çok diğer parlamenter gurupları gibi karşılandık.

Bizim, Kürt meselesine bakış açımızı konusunda, Türk parlamento Komisyonu ile yaptığımız görüşmelerde tepkiler aldık. Komisyonunda yer alan iktidar partisi üyelerinden biri, görüşme esnasında tepkilerini dile getirdi. Bu kişi beni direk suçlamamakla birlikte, İsveç’i genelde eleştirdi. İsveç’in teröristlere kucak açtığını, Türkiye’de yasa dışı işler yapmış teröristlerin İsveç’te kahraman ilan edildiğini belirtti. Bu tür iddialara cevabımız, bunların asılsız olduğu yönünde oldu. Görüşmelerimizde bilakis İsveç’in sert bir göçmen politikasına sahip olduğunu belirterek, -ki bu bizim parti görüşümüzdür-, iddiaların asılsızlığını belirttik.

Tavrımız ve düşüncelerimiz konusunda biz, VPK olarak, devlet yetkilileri ile görüşmelerimizde oldukça somut ve açık davrandık. Görüşlerimizi beyan etmekten çe-

kinmedik. Şüphesiz tepkiler aldık. Bilmiyorum, tanıyor musunuz, Kahveci, Ekonomi Başdanışmanı. Sadece onunla görüşmemizde bu tepkiler gündemleşmedi. Kendisi oldukça genç olmasına rağmen, hükümetin en üst kademelerinde bulunuyor ve Amerika’da eğitim görmüş. Konuşmaları oldukça mantıklıydı ve konuşmalarında ekonomik terminolojiyi kullanıyordu. Fakat hiyerarşik olarak daha alt kademelere inildikçe hükümet yetkililerinde İsveç’e karşı tepkilerin olduğunu açıkça gördük.

Gezinizin sonuçlarını parlamentoda gündemleştirmeyi düşünüyor musunuz?

Bu gezi ile ilgili oldukça iyi bir rapor hazırladık. Bu raporu parlamentoya sunacağız. Raporda son politik durum, askerlerin fonksiyonları, çeşitli partilerin güncel durumuyla ilgili yaptığımız belirlemelerin yanında, ilerici gazetelerle, örneğin, GÜN ve 2000’e Doğru dergileri yöneticileri ile, DİSK yöneticileri ve evinde görüştüğümüz Barış Derneği Başkanı M.Dikerdem ile yaptığımız görüşmeler yer alacak. Bu görüşmelerde oldukça ilginç görüşlerle karşılaştık ve rapor ettik. Örneğin, seçimlerde askerlerin partisi ANAP’ın, -ya da nasıl adlandırılır bilmiyorum- kazançlı çıkacağı, seçim yasasının ANAP lehine olduğu genel kanı. Ve eğer ANAP tekrar iktidara olur ve gücünü arttırırsa, Türkiye’nin daha da dar bir ekonomik boğazda yüzeceği, basıkların artacağı ve Kürt halkına karşı sert tedbirlerin alınacağı belirtiliyor. Bütün bunlara raporumda da yer vereceğiz.

Kürtlerin durumunu da raporda ele alacak mısınız?

Evet, evet, kesinlikle. Çünkü bu oldukça önemli bir konu. Raporda yer alacak. Çünkü, Kürtler

Türkiye’de oldukça büyük bir topluluk. Bu konuda İsveç Elçisi ile de farklı görüşlere sahibiz. Elçiyle bizim görüşlerimiz arasında büyük farklılıklar var. Bu konuyu da ayrıca raporumda ele alacağım.

Kürt sorununu çözülmeden Türkiye’de demokrasinin inşası mümkün mü?

Hayır. Buna inanmıyorum. Türkiye’de demokratik inşanın Kürt sorununun çözüme kavuşturulması gerekli. Bu da Anayasa’da temel değişiklikleri şart koşuyor. Faşist yasalar yürürlükte olduğu müddetçe Kürt sorunu çözüme ulaşamaz, büyük bir nüfusa sahip Kürtler özgür haklarını elde edemez ve Türkiye’de demokrasi inşa edilemez.

Kürdistan Press aracılığı ile Avrupa’da yaşayan Kürtlere iletmek istediğiniz bir mesajınız var mı?

Bir İsveçli olarak Kürtlere bir mesaj iletmem oldukça zor. Sadece şunu söyleyebilirim: Bütün Kürt toplantılarında belirttiğim gibi, Kürtler birlikte hareket etmeli, birleşmelidirler. Bu hem Kürtler ve hem de bizim için oldukça iyi olur. Biz o zaman Kürtlere daha iyi bir şekilde yardım edebilir, Kürt sorununu daha etkin bir şekilde destekleyebiliriz. Birleşik bir Kürt hareketine destek daha kalıcı ve sağlam olabilir. Yani şunu söylemek istiyorum; mesela Filistin hareketini örnek olarak ele alalım. Filistinliler içinde farklı görüşler olmasına rağmen hepsi FKÖ çatısı altında birleşmiş. Böylece bizler, birleşik Filistin hareketine daha etkin yardım edebiliriz. Kürtlerde farklı görüşleri bir çatı altında birleştirebilirse çok çok iyi olur kanısındayım.

Başka ne diyeyim. En azından bin bir İsveçliyim ve Kürt sorunu Kürtlerin sorunu...

★

“Pirsa Kurd gelek girîng e”

“Ger pirsa Kurd çareser nebe, avakirina demokrasîyê li Tirkîyê ne mimkin e”

“Berpîrsiyarên rejîmê, li ser pirsa Kurd hemû ji yek dev digotin, ‘Ne xêr li Tirkîyê pirsa Kurd nîne!’

Li ser pirsa Kurd, dîtina me û sefirê Swêdê ji hev cuda ye. Sefirê Swêdê li ser qewimandinên Tirkîyê bêteng e, bê tewr e. Ez dê di rapora xwe de ser vê yekê jî rawestim û bibim parlamentoyê.

Nûçevanên ANK bi Oswald Söderqvist (Parlamentere VPK) re li ser gera wî a li Tirkîyê hevpeyvînek çêkirin. Oswald li gel parlamenterek FP (Partî Gel) di dawîya meha îlonê de du hefte li Tirkîyê bû û li ser gera xwe, dîtînên xwe ji bo xwendevanên me pêşkeşkir;

Berêz Oswald, di rojen dawî de tu li Tirkîyê buyî. Tu dikarî li ser vê gera xwe me agahdarbiki û dîtînên xwe li ser Tirkîyê bibejî.

Ji bo ku em bikaribin peywendî li gel partiyên politîk ên Tirk û meqamên fermî (resmî) re deynin; me, ji wezaretê derwa yê Swêdê sefaretê Swêd li Enqere û balyozxana giştî yê Swêd li Stêbolê alîkarî wergirt. Her wisa ji bo hinek peywendiyên din jî, me ji dostên xwe yê Tirk û Kurd ku li Swêdê in alîkarî girt. Bi vî awayî me bi rêya xwe jî hinek têkîlî danî. Ev jî gelek baş bû û em agahdarê gelek tiştên nû bûn.

Li Tirkîyê gel di rewşekî rehet de najî. Bi taybetî li ser meselên politîk nikarin dîtina xwe bidin eşkerekirin. Me, di vê gera xwe de dît, ku rewşekî demokratîk nehatiye afirandin û ji bo wî gavên pêwîst jî nehatiye avêtin.

Prensîbên kevî tê meşandin. Qanûnên bingehîn ên kewn hê jî di rojevê de ne.

Di hevditînên xwe de me ji kesên politîk dipirsî: “hûn dê heya kengê van qanûnên anti-demokratîk biparêzin” ev yek ha bo me gelek înterens bû.

Ez dixwazim bi awakî vekirî bibêjim; Li Swêdê tê gotin, ku Tirkîyê vegeriya demokrasîyê ev îdîa jî bingeha xwe ji azadîna xebatên partiyên burjuvazî distîne. Lê belê îro li Tirkîyê tetbiqa bingehîn ya demokrasîyê nîne... Ev yekê han gelek girîng e.

Gelo di ger û hevditînên xwe de, we pirsa Kurd anî rojevê?

Belê. Di hemû hevditînên de em li ser pirsa Kurd rawestiyân. Me berpîrsiyarên mezin ên dewlêtê re peywendî danî. Wek nimûne hevditîna me muşawirê yekemîn a aborî ya rejîma Özal Kahvecî re em ser vê pîrsê rawestiyân. Her wisa em li gel berpîrsiyarên wezaretê kar re ser pirsa sendîkan sekinîn û me pirsa Kurd jî anî rojevê.

Me, berpîrsiyarên hemû partiyên dît. Bi ANAP, bi partiya Demîrel, Ecevîd, İnönü û hwd. de û hemû hevditîn û peywendiyên xwe de li gel pîrsên din, em, ser pirsa Kurd jî rawestiyân. Û me ser vê babetê pîrs jî wan kir. Gava em hevditînên xwe de ser pirsa Kurd sekinîn, pîrsa Anayasa jî hat rojevê. Ji ber ku pirsa Kurd û Anayasa bi hev ve girêdayî bûn. Û Anayasa ya Tirkîyê pirsa Kurd nedigirt nav xwe...

Me di wan hevditîn û peywendiyên

xwe de li ser pirsa Kurdî bersivên cihê stand. Berpîrsiyarên hikumetê di hemû hevditînên me de wek berê digotin; “Li Tirkîyê pirsa Kurd nîne. Li Tirkîyê tenê Tirk dijîn” Mirovekî ne got belê pîrsek wisa heye. Divê em li ser bisekinin gav bi gav û pîrsê çareserkin.

Gava hûn li ser pirsa Kurd sekinîn ew çî reaksiyon nîşan dan.

Bi taybetî berpîrsiyarên rejîmê hember vê pîrsê acizîya xwe eşkere dikirin. Hemû jî yek dev digotin; “Ne xêr li Tirkîyê pirsa Kurd nîne” Gava me pirsa Kurd diyanî rojevê; wan jî pîrsa terorîzmê derxistin pêş me. Hevditîna me li gel berpîrsiyarê ANAP ê vî tiştî derxistin pêşîya me “pîrsek Kurd nîne ew hemû Tirk”

(Oswald dikene)

We di vê gera xwe de çûyîna Kurdistanê jî xistibû programê xwe?

Na xêr. Ji bo vê gerê me plan çê nekirî bû. Dema gera me jî kurt bû. Hemû hemû du hefte em li Tirkîyê man. Em jî Îzmîrê ser rêya Çanakkalê çûn Stêbolê. Li Stêbolê 2. rojan man, ji wir çûn Enqere û li wir jî 4. roja man, paşê em vegeriyân Îzmîrê. Û li Îzmîrê man, me hevditînên xwe qedand.

Di vê gera xwe de çûna rojhilat û bi taybetî Dîyarbekir daxwaziya me bû, lê ne bû. Ger em biçûna; ez baver im dê gelek înterens biba.

We di hevditînên xwe yê meqamên fermî de li ser tekiliyên Swêd û Tirkîyê ya ticarî çî tesbî kir?

Têkiliya aboriya Tirkîyê-Swêdê gelek pêşkertiye. Wek nimûne şirketa mezin a Swêd ASEA li Stêbolê îhaleyek mezin girtiye. Li derî vî danûstandîna ticarî jî pîr xurt e.

Di gel, ku li Tirkîyê rewşekî demokratîk, pêk anîna rewşekî demokratîk jî nîne, lê dîsan mirovên Swêd hewil dide, ku li ser Tirkîyê pozîtîf bifikre. Û heviya pêşketina demokrasîyê dike. Li ser vê yekê rexne yê me hene. Di vê babetê de li hember Swêd rexneyên me yê eşkere hene. Wek nimûne; Sefirê Swêd li Enqere li ser qewimandinên Tirkîyê bê deng dimîne û rexne nagire. Ez dê vê pîrsê di rapora, ku pêşkeşê parlamentoyê bikim de bînim rojevê.

Ji ber ku hûn li ser prsa Kurd sekinîn VPK û taybetî. Tu ji aliye re-ya giştîya Tirkîyê de têyî nasîn. rojname Hurriyet carekî ji bo te “mîrovê rezîl” gotî bû. Ji ber tewra partiya we li ser pirsa Kurdî di hevditînên we de çî reaksiyon derketin pêş we?

Ez dixwazim hûn vê tiştê baş bizanin ku me hemû hevditînên xwe gelek vekirî tewrê xwe danî. Ev gera me bi rêya sefaretê hatibû organizê kirin. Bi awakî fermî, em wek heyetê parlamentoyê din hatin qelbûlîkirin.

Li ser dîtina me ji bo pirsa Kurd, di hevditîna heyeta parlamentoya Tirkîyê de ji me re reaksiyon nîşan dan. Mirovekî jî vê heyetê (endamê partiya hikumetê bû). Ew mirov, ne ji şexsê min re, lê bi awakî giştî li siyaseta Swêdê rexnekir. Got: “Swêd hembêza xwe bo terorîstan vekirîye. Û kesên qatîlên ku jî vir direwin li Swêdê wekî qehremanan tîlînkirin” li hember vî îddîayê bersivê me; “ev tiştana ne rast in” bû. Di hevditîna me de me got siyaseta Swêd li ser mihaciran ne siyasetekê başe. Em, wek VPK vê siyasetê naecibînin.

Me wek Partiya Komunist di hemû hevditînan de dîtîna û raya xwe eşkere kir. Li gor siyaseta partiya me, me tewrê xwe li ser her tiştî da xuyakirin. Bê guman me reaksiyon jî girt. Nizanim hûn dinasin yan na? Kahvecî heye, mişawirê aborî ya Özal e. Tenê hevditîna me û wî de ev problem nehat holê. Ew bixwe gelek ciwan e, lê ciyê wî jî di nav hikumetê de berz e. Li Amerika xwendîye. Axaftina wî bi termînojliya aborî bû, lê gelek mantîqî bû. Lê belê di dereceya nîzm ya hiyerarşîya hikumetê de li dijî Swêdê gelek reaksiyon hebû. Me ev tişt dîtî.

Gelo, hûn dê netîceya vê gera xwe di parlamentoya Swêd de minaqaşê bikin?

Me li ser vê gera xwe raporekî baş amadekirîye. Em dê vê raporê pêşkeşê parlamentoyê bikin. Di raporê de; dê rewşa dawî ya politîk, fonksiyonên leşkeran, dîtîna partiyên li ser pîrsên rojane, dîtîna rojnamevanên pêşwêrkî wek kovara GÜN û 2000'e Dogru, axaftîna me gel berpîrsiyarên DİSK û serokê Komela Aştî M. Dikerdem cih bigre. Em di van hevditînan de rastî gelek dîtîna înterens hatin û me wan jî raporîkir. Wek nimûne; Di hîljartîna giştî de, partiyê leşkeran ANAP dê qezenç bike, jî ber ku (qanûna) hîljartîna bi fêde ya wî ye. Ger ANAP carekî din bête ser hikum, dê rewşa aborî ya Tirkîyê xirabtir bibê. Wekî din zordestî û kiryarên anti-demokratîk zêde bibî. Zordestî û zilma, ku li ser gelê Kurd heye dê zêdetir bibê. Me di raporê xwe cih daye van pîrsan.

Hûn dê di vê raporê xwe de li ser pirsa Kurdî jî rawestî?

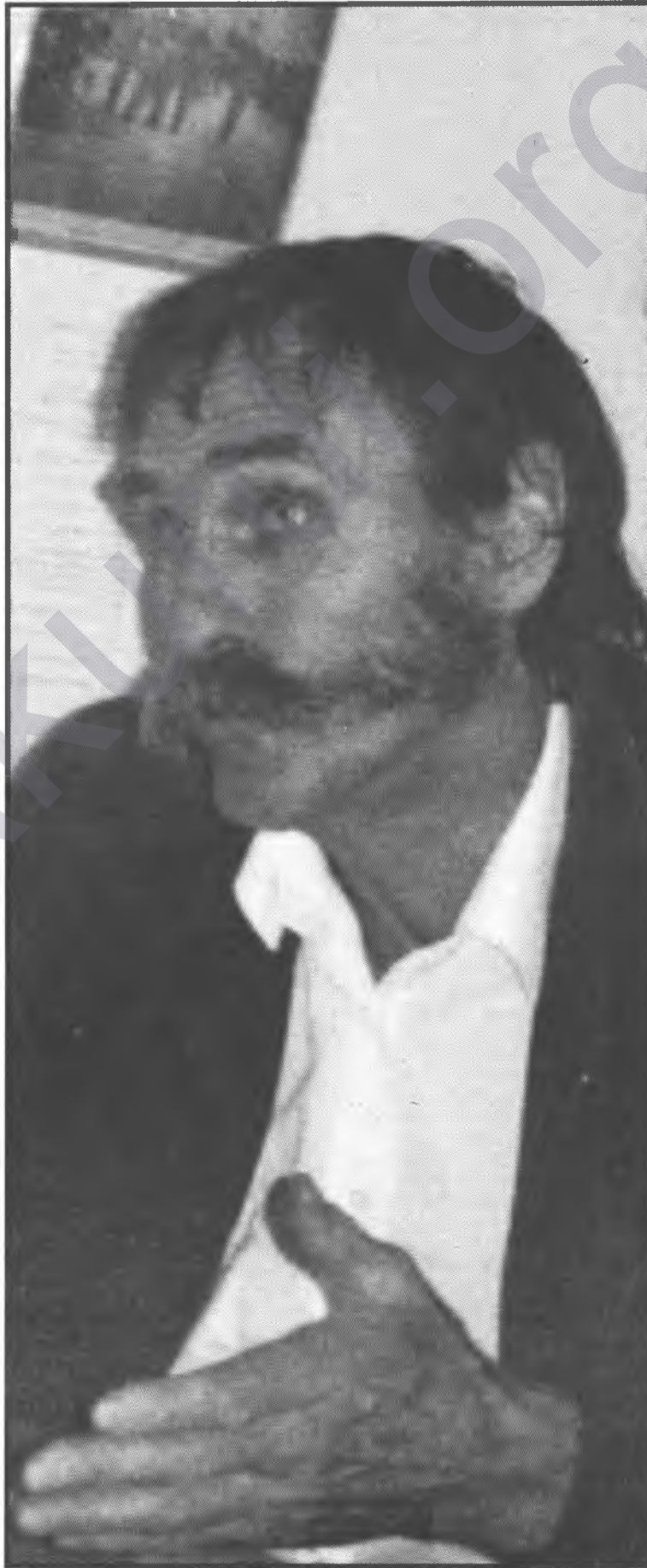
Belê, belê. Mutlaq... Ji ber ku ev pîrsekê zor girîng e. Di raporê de dê cih bigre, jî ber ku Kurd li Tirkîyê gelek in. Di vê meselê de dîtîna me û sefirê Swêdê jî ji hev cuda ye. Ez dê di rapora xwe de ser vê yekê jî rawestim.

Gelo bê ku pirsa Kurdî çareser bibê; avabûna demokrasî li Tirkîyê mimkin e?

Naxêr. Ez bawer nakim. Ji bo avabûna demokrasî li Tirkîyê, divê pirsa Kurdî çareser (hel) bibê. Ev jî guhartîna bingehîn ya Anayasa yê pewîst dike. Dema ku qanûnê faşîst hebî; pîrsa Kurd nayê çareserkin û ciwaka Kurd a ku gelekî mezin e, nikarin mafên azadî bîdestxînin. Û bê wî li Tirkîyê jî demokrasî ava nabe.

Gelo mesajek we heye, ku hûn bi rêya Kurdistan Pressê bigihîjin Kurdên li Ewrûpayê?

Wek Swêdiyek, dayina mesa-

Parlamentere Partiya Komunistên Çep Oswald Söderqvist dibêje: “Divê Kurd pêkve bilivin û yek bin; wê çaxê em dikarin, hê xurttir û zêdetir alîkarî û piştîgiriya Kurdan bikin”

Foto: ANK

jekî bo Kurdan gelek zehmet e. Ez dikarim tenê vê yekê bêjim; Her wisa min ev tişt hemû civînên Kurdan de jî gotîye, dûcar bikim: Divê Kurd pêkve bilivin û yekbin. Ev hem jî bo Kurdan û hem jî ji bo me gelek baş dibe. Wê çaxê em dikarin, hê xurttir û zêdetir alîkarî û piştîgiriya Kurdan bikin. Û piştîgiriya pirsa Kurd bikin. Alîkarî ji bo tevgerê yekgirtî ya Kurdî re gelek hêsan e. Ez nikarim tiştekî din bêjim. Ji ber ku ez Swêdî me û pirsa Kurd pirsa kurdan e.

Ez dixwazim vê yekê bêjim; Em dê tevgera Kurdî û Filistinî bînin berhev; Her çend di nav Filistinîyan de bîr û baweriyên cûda jî hebî, di bin Rêxistina Rizgariya Filistinê (RRF) de civiyane. Kurd jî bikaribin bîr û baweriyên cûda bin konekî de bicivînin gelek baş dibe. Em tevgera yekgirtî ya Filistinî re baş alîkarîyê dikin. Kurd jî bikaribin rêxistinek wisa çêkin, ez bawer im dê gelek baş bibê.

Spas

Uppsala • 05.09.1987

AIDS

EDUCATION CAMPAIGN KURDISH

□□Navê AIDS ji tîpên yekem yê bêjeyên ACQUIRED IMMUNE DEFICIENCY SYNDROME hatiye. AIDS nisaxiyek e, ku dikeve sistêma berxwedana bedenê. Wisa nisaxiyên ku berê ne talûke bûn dikarin te bikujin.

Mîkrohek dibe sedema AIDS, ku di dema tîkiliya cinsî de ji yekî, yan yekê derbasî yek din dibe. Ango avikên bedenê, yê dikarin dema tîkiliya cinsî ji benedekê derbasî yek din bin, dikarin mîkroba AIDS derbas kin. Tîkiliya ji paşî da bo derbas kirina AIDS piir talûke ye. Tîkiliya cinsî ya normal di navbera jin û mîr de ji dikare bibe sedema derbas kirina vê nisaxiyê.

xiyê. Kesên derziyên hev li xwe dixin ji dikarin ji hev bi AIDS kevîn.

AIDS bi rêya hewzên ajniyên, kelmêşan, tev-siwarbûna li trimbêl û trênan, şûna kar, bēnjandinê, kuxikê, xwerinê, dest-guvaştinê belav nabe. Ducar dikim, nabe.

Tu bi dayina xwûnê û ji rûnişkandina ser tiwalêtê ji bi AIDS nakevî. Tu dikarî xwe ji AIDS biparêzî, ger tu bê parazitî kirinên cinsî tev ewên, ku pêwendiyên wane cinsî tev kesên din ji hene, yan kēvçî ne û derziyên hev li xwe, dixin nekî. Tewkeli mebe, hevalê xwe

hevala xwe binase. Ger dilê te rûnane CONDOM, ango tûrik, yan kapût pêk bîne. Ew talûka derbas kirina AIDS piir kêm dike. Tu bi AIDS nakevî ger nehefî kesek din bide te.

Çekê mezin li dijî AIDS zanibûna li ser nisaxiyê ye. Ger tu bi tirsî, bi tixtorê xwe bişewir, yan here şûneke AIDS COUNSELLING SERVICE, yan şîretvanek STATE HEALTH DEPARTMENT bibin. Ji xwe bira meke:- xizmeta wergêrên bi tîlefonê dikare alîkariya te bike.

(Ji radyoya kurdî li Australia)

KURDISTAN PRESS

Ermeni basınında

□□İran'da yayınlanmakta olan ARAK gazetesi 5. sayısında 1.5 sayfasını KURDISTAN PRESS'in Ermenilerle ilgili yaptığı yayınlara ayırdı. 1. sayfada manşetten verilen haber şöyle;

"KÜRT BASINI ve ERMENİLER"

Ermeni ve Kürt halklarının tarihleri birbirlerine çok yakındır. Ermeni ve Kürt halkı tüm tarih boyunca hemen hemen aynı şartlar altında yaşadılar. Ve birbirlerine karşı karşılıklı anlayış içinde idiler.

500 senelik Osmanlı İmparatorluğu döneminde Kürtler ve Ermeniler aynı kaderi paylaştılar. Kendi kültürlerini geliştiremediler. En ufak insani haklardan dahi yararlanamadılar. Fakat bütün bunlara rağmen iki halk, Türklerin kötü planlarına karşı birlikte savaştılar. Osmanlı İmparatorluğu Kürtlerin ve Ermenilerin gelişmelerinden korkuyor, ve bu iki halk arasındaki birliği bozma için elinden geleni yapıyordu. Bu iki halk arasında suni anlaşmazlıklar çıkarıyordu. Ve zaman zaman da bu konuda başarılı oluyordu.

Fakat aradan geçen uzun yıllar, bu iki halkın tarihten ders çıkarmalarına imkan tanıdı. Bu halklar düşmana karşı birleşmek gerektiğini fark ettiler.

Özellikle son on yıl içinde atalarımızdan kalan anlaşmazlıklar ve yanlış anlaşılmalara bu iki halk tarafından terk edildi. Ve bu iki halk tekrar çalışmaya başladılar. Bugün artık bu iki halk düşmana karşı güçlerini birleştiriyorlar. Gericî güçler daha hala bu iki halk arasında eskiden olduğu gibi yine çelişkiler, düşmanlıklar yaratmak istiyor. Fakat biz iki halk olarak çelişki ve anlaşmazlıkları ortadan kaldıralım ve düşmanın oyununu gelmiyelim. Açık ki, birlik ve dayanışma için basma bu konuda büyük görevler düşüyor.

İsveç'te Kurdistan Press isminde bir Kürt gazetesi yayınlanıyor. Bu gazete Nisan ayında çıkan 16. sayısında, Fransa/Manel'de bulunan, Ermeni jenosidinin anısına dikilen anıtın resmini birinci sayfasına basmış ve Ermeni jenosidi ile ilgili geniş bir yazıya yer vermiş. Bu yazıda Türk-Osmanlı İmparatorluğu'nun 1915'de 1.5 milyon Ermeniye katlettiği belirtiliyor. Yine aynı sayıda jenosidile ilgili uzun uzadıya bir araştırmaya yer veriliyor ve Türk liderlerinin insanlık dışı politikası teşhir ediliyor.

Ayrıca Kurdistan Press'in 19. sayısında, Ermeni Halksal Hareketi'nin, Atina'da düzenlenmiş olduğu Ermeni jenosidinin 72. yıldönümü nedeniyle yapılan toplantıya genişçe yer verilmiş. Gazete Ermeni jenosidine değinerek, toplantıda yapılan konuşmalara yer veriyor. Ayrıca jenosidile ilgili resimler de sunmuş. Aynı sayıda Jön Türklerin insanlık dışı uygulamalar yaptığı ve 1.5 milyon Ermeniye katlettiği de vurgulanmış. Gazetenin diğer sayfalarında da bu toplantıdan detaylar veriliyor ve toplantının önemi vurgulanıyor. Hem Ermenilerin ve hem de diğer halkların Amerika yanlısı Türkiye'nin baskısı altında olduğu açıklanıyor. Gazete geçmişle bugün arasında bir karşılaştırma yaparak, eski ve yeni düşünce arasındaki farklılıkları önemle parmak basıyor. Ayrıca gazetenin baş makalesinde yazar, Ermenilerin ulusal hakları ve bağımsızlıkları için verdikleri mücadeleyi desteklediğini belirtiyor."

Mr. KOS 87'nin şampiyonu bir Kürt:

CUWAN DERWEŞ

□□Her yıl Yunanistan'da düzenlenen Mr. Kos vücut güzellik yarışmasında Cuwan Derweş birinciliği kazandı.

Bu yılki 87 Mr. Kos vücut güzellik şampiyonasına, Almanya, İngiltere, İsveç, Danimarka, Hollanda, Norveç ve Yunanistan katıldı.

Yarışmaya ülkesi Kürdistan adına katılmayan Cuwan Derweş, şampiyonluğu İsveç'e kazandı. Yarışmada ikinciliği Yunanistan, üçüncülüğü İngiltere aldı.

88 Mr. Kos şampiyonluğuna yine katılmak için şimdiden hazırlanan Cuwan; "Yine kazanacağımdan eminim. Fakat ülkem Kürdistan adına yarışmalara katılmadığı için üzülüyorum. Aslında benim için en büyük ödül ülkem Kürdistan adına yarışmalara katılmaktır" dedi.

KURDEK BÜ ŞAMPIYONÊ Mr. KOS 87

□□Her sal li Yewnanistanê bi navê Mr. KOS musebaqa spehiya laşê mîran çêdibe. Cuwan Derweş, îsal di wê musebaqa ha de bû şampiyon.

Di musebaqa spehiya laşê mîran Mr. Kos 87 an de Elmania, İngilistan, Swêd, Danimark, Holanda, Norveç û Yewnanistan beşdar bûn. C. Derweş, ji ber ku nikaribû li ser navê welatê xwe Kürdistanê beşdarê musabaqê bibe, li ser navê Swêdê beşdarbû û bû şampiyon. Yewnanistan bû dîyemîna û İngilistan jî bû sêyemîna.

Cuwan jî bo Mr. Kos 88 an jî niha ve amade ye û dibêje: "Ez bawer im, ku ez dê di şan qezena bikim. Lê, ez jî ber ku li ser navê welatê xwe Kürdistanê beşdarê musebaqê bibim, ez gelek xemgîn im û xwe belengaz dibînim. Ji bo min a giring û bingehîn ev e ku ez li ser navê welatê xwe Kürdistanê bikevim musabeqan û diyarîyan bigrim"

Yabancılar haftası

□□Kurdistan Kultur Zentrum, Osnabrück'de kutlanan "Yabancılar Haftası"nı protesto etti. Bu yıl 26 Eylül-3 Ekim tarihleri arasında kutlanan haftaya Türk faşistlerinin de çağırılması Osnabrück KKZ'un bu kararı almasına neden oldu. KKZ, geçen senelerde düzenlenen yabancılar haftasına katılarak başarılı programlar sergilemişti.

Osnabrück'de Türk faşistlerinin legal örgütü "Türk Kültür Derneği", Osnabrück Şehir İdaresi ve Kiliseler tarafından bu haftaya çağırılmıştı. Bu karar Kürdistan Kultur Zentrum'la birlikte protesto eden Osnabrück Eğitim ve Bilim Sendikası (GEW) ve Yeşiller, komuoyuna yönelik geniş bir teşhir kampanyası yürüttüler.

İki yıl üst üste faşistlerin derneğin katılımını protesto ettiği halde, bu yıl Şehir İdaresi ve Kiliselerin varmış olduğu anlaşmaya uyarak tavır koymayan Alman Sendikalar Birliği (DGB), sesiz sedasız haftaya katıldı. Bu arada "Türk Demokrat İşçiler Derneği" olarak adlandırılan 3-4 kişilik bir ekip de, faşistlerin derneği ile birlikte aynı bina ve sahnede program yaptılar.

Osnabrück Şehir Yabancılar Merkezi'nin, Almanya'da işçi bulunduran ülke Konsolos temsilcileri ile birlikte düzenlediği toplantıya Türk Konsolosu'nun çağırılmasını protesto eden Kürdistan Kültür Merkezi, toplantı binasının (Stadthalle) önüne üç büyük flama açtı ve almanca bir bildiri dağıttı. Toplantının yapıldığı gün ise, TC konsolosu toplantıya katılmayacağını açıkladı. Katılmamasına gerekçe olarak da şu belirlemeleri yaptı: "Yıllardır Osnabrück Yabancılar Haftası, radikal örgütlerce yönlendiriliyor. Bunların yapıldıkları programlar uygulanıyor. Ayrıca, bu yıl yapılan seçimlerde, şehrin Yabancılar Meclisine de Kürdistan Kultur Merkezi'nden önerilen bir aday seçildi. Bu ilişkiler, basına yansıyor, resmi yazışmalarda yer alıyor. Şehir Meclisi de bunlara müsade ediyor." Anlaşıldığı kadarıyla, TC Konsolosu, Osnabrück'te Kürtlerin faaliyetlerinden oldukça rahatsızdı. Ve bu rahatsızlığın, diplomatik nezaket kurallarını da hiçe sayarak kabaca ortaya koymaktan çekinmiyordu. Öte yandan, Konsolosluk, Kürdistan Kültür Merkezi'nin faaliyetlerini durdurulması için de yoğun bir çalışma sürdürüyor...

KURDISTAN PRESS

İSVEÇ TELEVİZYONUNDA

Basında Kurdistan Press...

TV yapımcısı Anne Lottaringen çalışma esnasında, foto;ANK

□□7 Ekim 1987 tarihinde, İsveç televizyonu 2. Kanalında yayınlanmakta olan "Svea Kanal" programı Kurdistan Press ve ANK'a yer verdi.

"İsveç'te Göçmen Basını" konulu programda, Kurdistan Press tesislerinden görüntüler eşliğinde gazetemizle yapılan bir röportaj yer aldı. Programda ayrıca Asuri, İspanyol, Estonya, Finlandiya basını da tanıtıldı.

Öte yandan, İsveç'in en büyük gün-

lük gazetesi Dagens Nyheter ve İsveç Gazeteciler Sendikası aylık yayın organı Journalisten'den sonra göçmenler için çıkarılan ve 11 dilde yayın yapan "Pa Lätt Svenska" isimli dergi de geçen ayki sayısında bir sayfasının tümünü Kurdistan Press'e ayırdı. Derginin haberinde Kurdistan Press tanıtılarak, gazeteye abone onulması için çağrıda bulunuldu.

Ayrıca, I-KDP Merkez yayın organı İxbar Kurdistan (Kürdistan Haberleri), son

sayısında Kurdistan Press gazetesi ile ilgili informatif bir yayı yaptı. Gazetenin 19. sayısının özeti verildikten sonra gazete ile dayanışma gerekliliği vurgulanıyor.

Kürdistan Press geçtiğimiz günlerde, Bulgar basınında da yer aldı. Kürdistan Press'te "Diyarbakır Unutulmasını" başlıklı yazı, Bulgar gazetesinde çevrilerle, resimlerle birlikte verildi.

Öte yandan Kürdistan Press Türkiye basını için de haber ve resim açısından bir kaynak durumuna geldi. ANK çıkışlı haber ve resimler, çoğunlukla kaynak gösterilmeden yayımlanıyor. Kaynak gösterilmeyen ihtiyacı doğduğu zaman da, haberler doğru olarak bol küfürlü manşetlerle veriliyor.

“Onların hayalleri parçalandı...”

Deras drömmar klipptes av...

Levko Lukyanenko, Sovjet: 9125 dagar i cell

Tänk dig en dag för 25 år sedan. Vad tänkte du på? Vad hade du för drömmar? Och hur blev det? Vad av små och stora händelser har blivit dina dagar därefter?

Tänk dig sedan att allt klippts av i det ögonblicket. Att du varje dag sedan dess vaknar till en trygg och säker, ett mörkt ingenting. Dagar fyllda av kamp för att stå emot nedbrytningen, för att kunna intala dig att även detta liv är värt att inte ges upp.

Ena mörka tecknen på att det någonstans ska bli annorlunda, att du någonstans ska kunna stå upp de framtidsdrömmar som brutits.

Läppbildningen är reviderad från Amnesty-rapport 19-25 oktober, då de senaste kända 20-30-40 riter till i Sverige. I många fall står det om att utöva rätt till rättigheter som inte är utövat som i Sverige. Det är ett av de viktigaste skälen för att Amnesty har utövat rätt till rättigheter som inte är utövat som i Sverige.

Hans ömhet blev i detta förhållande. Han har en försvårad och svår situation. Han har fått en värre situation. Under dessa förhållanden har han fått en värre situation. Han har fått en värre situation. Han har fått en värre situation.

Rad för att bli gån... I Sverige är det en viktig del av den svenska demokratin att alla människor har rätt till rättigheter som inte är utövat som i Sverige.

En viktig del av den svenska demokratin är att alla människor har rätt till rättigheter som inte är utövat som i Sverige. Detta är en viktig del av den svenska demokratin.

En viktig del av den svenska demokratin är att alla människor har rätt till rättigheter som inte är utövat som i Sverige. Detta är en viktig del av den svenska demokratin.

En viktig del av den svenska demokratin är att alla människor har rätt till rättigheter som inte är utövat som i Sverige. Detta är en viktig del av den svenska demokratin.

En viktig del av den svenska demokratin är att alla människor har rätt till rättigheter som inte är utövat som i Sverige. Detta är en viktig del av den svenska demokratin.

En viktig del av den svenska demokratin är att alla människor har rätt till rättigheter som inte är utövat som i Sverige. Detta är en viktig del av den svenska demokratin.

En viktig del av den svenska demokratin är att alla människor har rätt till rättigheter som inte är utövat som i Sverige. Detta är en viktig del av den svenska demokratin.

En viktig del av den svenska demokratin är att alla människor har rätt till rättigheter som inte är utövat som i Sverige. Detta är en viktig del av den svenska demokratin.

En viktig del av den svenska demokratin är att alla människor har rätt till rättigheter som inte är utövat som i Sverige. Detta är en viktig del av den svenska demokratin.

En viktig del av den svenska demokratin är att alla människor har rätt till rättigheter som inte är utövat som i Sverige. Detta är en viktig del av den svenska demokratin.

En viktig del av den svenska demokratin är att alla människor har rätt till rättigheter som inte är utövat som i Sverige. Detta är en viktig del av den svenska demokratin.

En viktig del av den svenska demokratin är att alla människor har rätt till rättigheter som inte är utövat som i Sverige. Detta är en viktig del av den svenska demokratin.

En viktig del av den svenska demokratin är att alla människor har rätt till rättigheter som inte är utövat som i Sverige. Detta är en viktig del av den svenska demokratin.

En viktig del av den svenska demokratin är att alla människor har rätt till rättigheter som inte är utövat som i Sverige. Detta är en viktig del av den svenska demokratin.

Recep Marasli, Turkiet: Dömd till 36 år

Soh Joon Shik, Sydkorea: Fängslad 1971

Peter Fan Xueyan, Kina: Fängslad 1958

Napoleon Ortigoza, Paraguay: 24 år i fängelse

Tshai Tolessa, Etiopien: Gräns 1980

Amnesty International İsveç Seksiyonu, son bülteninde orta sayfayı uluslararası af haftası nedeniyle yılın tutuklularına ayırdı. Seçilen 6 tutuklu içinde Türkiye'den KOMAL Yayınevi yönetmeni Recep Maraslı var.

“25 yıl önceki yaşamını düşün... O günlerde neler düşünyordun? Geleceğe yönelik hayallerin nelerdi? ve gelişmeler nasıl bir seyir izledi? Daha sonra hangi irili ufaklı olaylar senin günlerini doldurdu? Ve düşün sonra; düşün ki, hayallerin ve umutların çok kısa bir zaman dilimi içinde darma- dağın edilmiş... Parçalanmış... Bundan böyle her gün, her saat dar, karanlık ve hiç bir şeyin bulunmadığı çıplak bir yerde uyanacaksın... Ve kişiliğini, onurunu korumak amacıyla -içinde bulunduğun yaşamın bile yaşamak için değerli olduğunun bilinciyle- günlerin mücadelelerle dolu olacak...”

AMNESTY INTERNATIONAL

“Sivil rejim hiç bir şeyi iyileştirmedi”

AI'nin İsveç Seksiyonu, uluslararası af haftası nedeniyle, yayınladığı aylık bülteninin orta sayfasının tümünü yılın mahkumlarına ayırdı. 6 mahkum içinde Türkiye'den Recep Maraslı bulunuyor. Öte yandan AI Eylül 1987 tarihini taşıyan bültenin tümünü Türkiye'de işkence gerçeğine ayırdı. Bülteninde Türkiye ilgili belirlemelere ve cezaevlerinde sivil rejimden sonraki duruma da yer veriliyor. Türkiye'de sivil rejimin hiç bir şeyi iyileştirmediyi, işkence ve baskının devam ettiği vurgulayan AI bülteninde özellikle şu belirlemelere yer veriliyor: “Bugün Türkiye'de ana tartışma konusu işkence. 1983 yılında işbaşına gelen sivil rejim, işkenceyi durdurmaya yönelik herhangi bir girişimde bulunmadı. Sözde, rejim işkenceye karşı olduğunu ve işkence yapanları yargılanacağını belirtmesine rağmen, paratikte herhangi bir uygulama içinde değil. Askerlerin iktidarda olduğu 1970'den 1973'e kadar binlerce kişi gözetlince alınmış, tutuklanmıştır. Bu süre zarfında Amnesty International'a yüzlerce işkence duyurusu yapılmış ve sunulan belgelerin

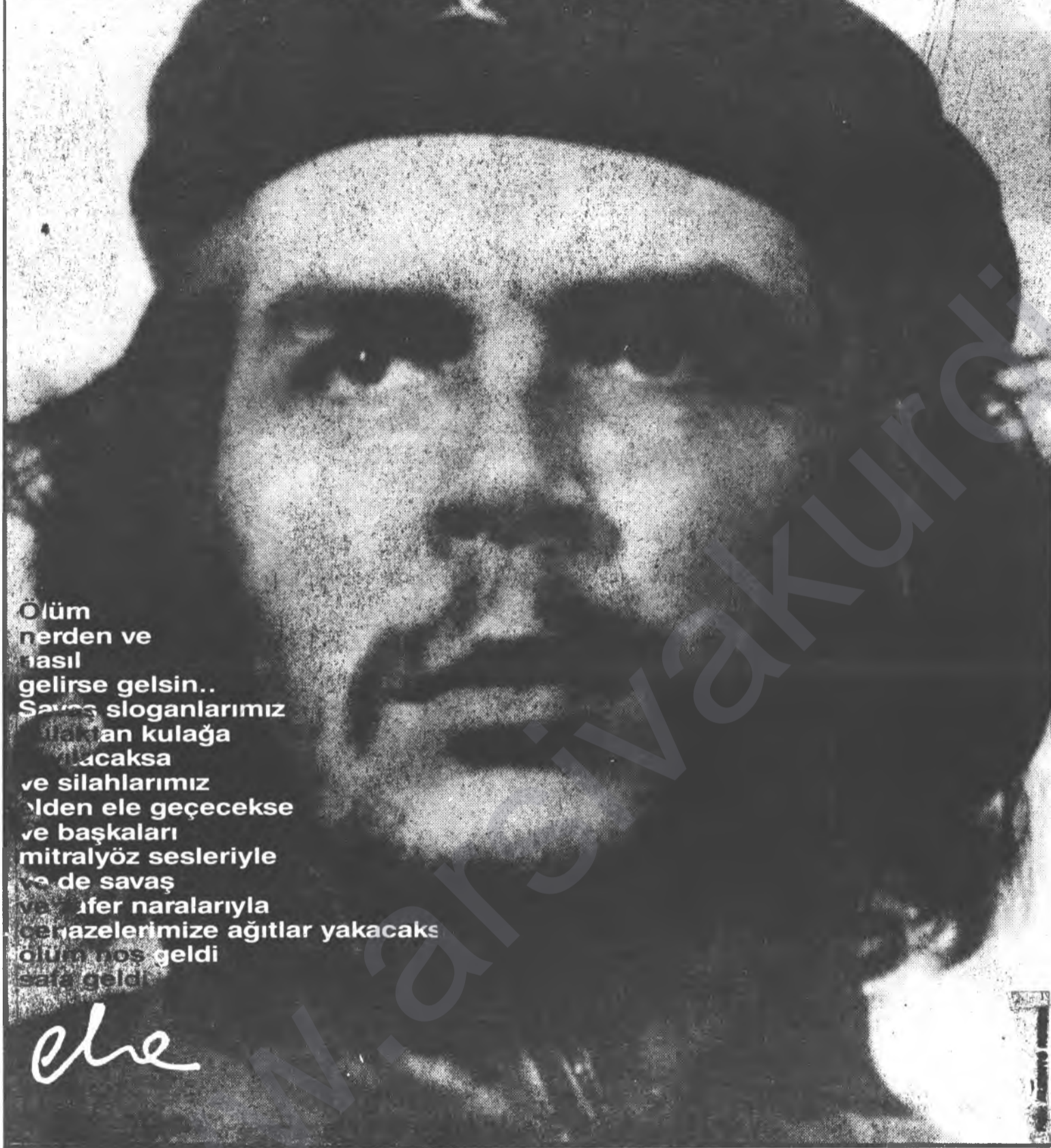
açıklığı AI'ı Türkiye'de sistematik işkence yapıldığı konusunda ikna etmişti. 1978 yılında Türkiye'de sıkıyönetimin ilanı ile işkence vakalarında belirli bir artışın olduğu gözlemleniyor. İşkence olaylarında artışın devam etmesi ve ardından 1980 yılında askerlerin tekrar iktidara el koymasından sonra, AI bir delegasyonu Türkiye'ye gönderdi. AI delegasyonunun yaptığı incelemeler açık bir şekilde gösterdi ki, Türkiye'de işkence sistematik olarak yapılmaktadır ve bu insanların hayatlarına mal olmaktadır. 1987 yılında 240 bine varan tutuklunun haklarını korumak amacıyla Türkiye'de Tutuklularla Dayanışma Derneği kuruldu. Askeri darbeden sonra işkence olaylarında dramatik bir yükselme oldu. Şüphesiz bugünkü durumda, darbe ertesi durum karşılaşırsa işkence vakalarında bir düşüşün olduğu görülür, ama, bu, işkencenin ortadan kalktığı anlamına gelmiyor. İşkence, Türkiye'de bilgi ve belge toplamak amacıyla uygulanan başlıca yöntemdir. Cezaevlerinde bulunan tutuklular her zaman olduğu gibi bugün de kötü muamele ile karşı karşıya. Polis merkezlerinde ve cezaevlerinde, disiplini

sağlamak, cezaevlerini terörize etmek ve tutukluları yumuşatmak! amacıyla geleneksel baskı yöntemleri kullanılmaktadır. Bunlar arasında, örneğin, yakalanan herhangi birinin önce gözlemleri bandajla kapatılıyor ve elleri kelepçeleniyor. Suçlanan kişiler sorgu esnasında kesinlikle çırılçıplak soyunduruluyor ve üzerlerine soğuk su dökülüyor. Bununla birlikte gözetlince alınanlar soğuk kış günlerinde çırılçıplak beton üzerinde yatırılıyor. Çoğu kez tutuklulara yemek ve su verilmiyor. Suçlanan kişileri yormak ve rahat-sız etmek amacıyla, bu kişiler uzun periyodlarla ayak tutuluyor ve yatmalarına izin verilmiyor. En çok kullanılan yöntem falaka. Bunun yanısıra seksüel tecavüz, tehdit, hakaret ve bir dizi insanlık dışı uygulama bugün yürürlükte” Öte yandan Amnesty International 19-25 Ekim tarihlerini Uluslararası Af Haftası ilan etti. Bu yılki af haftasının ana teması uzun süreli cezalara çarptırılmış tutuklular. Bir hafta süresince AI, uzun süreli cezalara çarptırılmış, belki de bileğün değin mahkeme önüne çıkarılmamış tutuklularla ilgili çalışmalarını hızlandırıyor ve aktifleştiriyor.

Bu amaçla AI'nin İsveç seksiyonu, aylık bültenin orta sayfasını yılın tutuklularına ayırdı. Uzun süreli cezalara çarptırılmış 6 tutuklunun son durumlarını belirten açıklamalardan sonra, AI, dünya çapında sürdürülen af kampanyasının etkinleştirilmesi için de ayrıca çağrıda bulundu. Dünyanın çeşitli bölgelerinden seçilen yılın 6 büyük tutuklusunu içinde Türkiye'den Recep Maraslı var. AI, Recep Maraslı ile ilgili şu açıklamayı yapıyor; “Recep Maraslı, hayatının en güzel 6 yılını cezaevlerinde geçirdi. Bugün O, 31 yaşında ve cezasını bitirmesine 30 yıl var. Onun “suçu”, Türkiye'de Kürt sorunu ile ilgili kitaplar yayınlamak. Bu nedenle 36 yıla mahkum edildi” AI'nin 1987 yılı Raporu'na göre, kesin olarak bilinmemesine rağmen halen Türkiye hapisanelerinde 15.500 politik tutuklunun bulunuyor. Amnesty International'm uluslararası düzeyde sürdürdüğü kampanyanın yanısıra, Türkiye'de de Tutuklu yakınları ve İnsan Hakları Derneği, idam cezasını kaldırdırılmamış ve hapisanelerdeki durumun düzeltilmesi için bir imza kampanyası başlattılar.

ON TORTURE amnesty international KEY reported deaths under torture gradually decreased, but only relatively. Continuing reports of torture during recent months point to the fact that the pattern has shown no significant change to the present day. Methods The main purpose of torture in police custody appears to be to extract information and confessions. Ill-treatment in prisons, often in the form of routine beatings, is intended mainly to maintain discipline. In both prisons and police stations, the humiliation and degrading treatment of prisoners is an additional motive. For these purposes a whole variety of methods is used. Suspects are blindfolded and handcuffed immediately after detention. Even common criminal suspects are stripped naked during interrogations and left like that, often after being hoisted with ice-cold water, or left on the concrete floors of cells in the harsh conditions of winter. Detainees are frequently kept hungry and thirsty, are prevented from sleeping for days and are forced to stand in tiring positions for long periods. The method of torture most frequently applied is fustigation (falaka), beatings on the soles of the feet. The only equipment necessary is a chair and some rope (see illustration). Electric shock torture is applied using a hand generator. It is often combined with various sorts of hanging (see illustration). Various forms of sexual abuse, insults and threats, including mock executions, are among the most frequently applied of many other forms of cruel, inhuman and degrading treatment in Turkey. These drawings of prisoners being tortured are by a former police officer. The one below shows beatings, in which the prisoner is hoisted on the soles of the feet. This torture method - also known as falaka - is the most common. It requires no special equipment and leaves relatively few marks. The above drawing shows one of the many ways in which prisoners are suspended in order to cause pain. This method is known as "Palestinian hanging". Al'nın Eylül 1987 bülteninde Türkiye'de işkence anlatılıyor.

ERNESTO CHE GUEVARA

Ölüm
nerden ve
nasıl
gelirse gelsin..
Savaş sloganlarımız
her an kulağa
yakacaksa
ve silahlarımız
ölden ele geçecekse
ve başkaları
mitralyöz sesleriyle
ve de savaş
ve diğer naralarıyla
cehazelerimize ağıtlar yakacaksa
ölüm nos geldi
sava geldi

Che

Irlandalı bir babadan ve İrlanda-İspanyol karışımı bir anadan dünyaya gelen Ernesto Che Guevara, 14 Ekim 1928 gecesi Arjantin'in Rosario kentinde doğdu.

Henüz iki yaşındayken ömrünün sonuna kadar taşıyacağı amansız astım hastalığına yakalandı. Che'nin Celia ve Anna Maria adlı iki kız, Roberto ve Juan Martin adlı da iki erkek kardeşi vardı. Hastalığı yüzünden ilkokulu doğru dürüst okuyamayan Che, ailesinin yardımı ile okuma, yazmayı öğrendi. Doktorlar, Che'nin iklim değiştirmesi gerektiğini belirtmesi üzerine, Guevara ailesi Alta Gracia'ya yerleştiler. Bu değişiklik kısmi de olsa Che'nin üzerinde olumlu etki yarattı.

Guevara ailesi, tipik bir burjuva ailesi idi. Politik eğilimleri nedeniyle sol'a açık liberaller olarak tanınırdı. Aile, İspanya İç Savaşı'nda açıktan Cumhuriyetçileri desteklemişti. Mali durumlarının bozulması üzerine

Guevaralar yeniden Cordoba'ya göç ettiler. Che, Eğitim Bakanlığı'na bağlı Dean Funes Lisesi'ne gitmeye başladı. Okulda İngilizce öğrenimi yapıyordu. Fransızca da ilgi duyan Ernesto, annesinden bu dili öğrendi. Daha 14 yaşında iken Freud'un kitaplarını okumaya başladı. 16 yaşında ise, Neruda'ya hayran olmuştu. Lise döneminde spora da başlayan Che, kısa zamanda iyi bir atlet olup çıktı.

Ekonomik durumları iyiden iyiye bozulan Guevara ailesi 1944 yılının sonlarında Buenos Aires'e göçtü. Okul masraflarını ve cep harçlığını karşılayabilmek için Ernesto çalışmaya başladı. Bir yandan öğrenimine devam edip bir yandan da çalışması Che'yi zor durumda bırakıyordu. Okulda en başarılı olduğu ders matematik dersi idi. Arkadaşları, Che'nin babası gibi mühendis olacağını sanırken Che, yakalandığı hastalığın etkisi ile olsa gerek tıp fakültesine kaydını yaptırdı.

Fakültenin son sınıfindayken Che, 29 Aralık 1951 de arkadaşı Alberto Granados ile birlikte bütün Latin Amerika'yı

içine alan bir motosiklet turuna çıktılar. Bu Che için, Latin Amerikan'ın durumunu gözlemleyip kavramasına neden oldu. Gezi sırasında paraları biten iki arkadaş, hemen hemen bütün işlerde çalıştılar.

Che, Latin Amerika gezisinden sonra Buenos Aires'e döndü ve hemen ardından askere çağırıldı. İlk muayenede Che, çürüğe çıkarıldı. 1953'ün Mart ayında üniversiteyi bitiren Che, arkadaşı Alberto Granados'un aracılığı ile, Venezuela'daki Cabo Blanco cüzzam kolonisinde 800 peso ücretle çalışmak üzere anlaşma yaptı. Granados'un kendisini beklediği Caracas'a gitmek için trenle Buenos Aires'ten ayrıldı. Yolculuğu sırasında Peru'ya uğrayan Che, orada yerliler hakkında daha önce yayımlanmamış bir inceleme yüzünden tutuklanarak cezaevine gönderildi. Cezaevinde Perulu solcularla tanıştı. Cezaevinden çıktıktan sonra yoluna devam eden Che, Ekvator'a ugradı ve burada Ricardo Rojo adlı bir avukatla tanışması, Che'nin hayatında bir dönüm noktası oldu. Rojo, Ernesto'ya, "Venezu-

ella'ya gidip ne yapacaksın? Evet, orası para kazanmak için iyi bir yer, ama bana kalırsa sen benimle gel, Guatemala'ya gidelim. Orada gerçek bir sosyal devrim var..." dedi. Rojo'nun anlattıkları Che'yi son derece duygulandırdı ve Che Venezuela'ya gitmekten vazgeçerek Guatemala'ya gitti.

Che, Guatemala'ya varır varmaz ilk olarak orman köylerinde doktorluk görevi alabilmek için başvurdu. Kısa bir süre sonra ilerici Arbenz Hükümeti Amerikancı sağ bir darbe ile devrilince Che, Arjantin Büyük Elçiliğine sığındı. Ardından ihtilalcilerin safına katıldı. Che'nin faaliyetleri resmi makamlar tarafından fark edildi ve Che Elçilik binasından çıkarıldı. Guatemala'da kalması olanaksız hale gelince Meksika'ya geçti. Bu yolculukta Che, daha sonra en yakın arkadaşlarından biri olan El Patajo ile karşılaştı.

Ernesto, Guatemala'da iken Fidel

Castro'nun kardeşi Raul ve sürgündeki birçok Kübalı ile karşılaşmıştı. Bu arada Küba hakkında da geniş bilgiler toplamıştı. Hatta kendisine "CHE" adını, Küba İhtilali'ne önemli katkıları olan Nico Lopez'in Guatemala'da ike takdığı söylenir.

Guatemala'dan Meksika'ya geçen Che, orada Fidel Castro ve arkadaşları ile tanışır ve Küba ihtilalcileri safında yer alır. Kübaya hareket eden *Granma* gemisinde Che de vardır. Savaşın sonuna kadar en ön saflarda yer alan Che'nin kendisine binbaşı rütbesi verilir. Küba'da, tarihi *Santa Clara* savaşından sonra Binbaşı Ernesto Che Guevara, Havana'nın *La Cabana* kalesi komutanlığına getirilir. 1959 Şubatı'nda ise, Küba'da yaptığı hizmetlerden dolayı, Bakanlar Kurulu kararı ile Küba vatandaşı ilan edilir. Daha sonra silah arkadaşı *Aleida March* ile evlenen Che, ihtilalden sonra dış ülkelere geziler yapmaya başlar. 7 Ekim 1959'da kurulan INRA (Milli Tarım Reformu Enstitüsü) Sanayi Bölüm Başkanlığı'na atanır. 26 Kasım'da da Küba Millî Bankası Başkanlığı'na getirilir. 21 Ekim 1960'da bir Küba ticaret heyetinin başkanı olarak Çekoslovakya, Sovyetler Birliği ve Çin Halk Cumhuriyeti'ni içine alan uzun bir geziye çıkar ve birçok ticari anlaşmalar imzalar.

23 Şubat 1961'de Küba İhtilal Hükümeti bir Sanayi Bakanlığı kurar ve Che'yi bunun başına getirir. Ancak, *Playa Giron* çatışması sırasında, tekrar kale komutanlığı görevine dönmek zorunda kalır. 1962 Ekim'inde başgösteren buhran sırasında ise *Pinar del Rio* Askeri Komutanlığı görevini alır.

1965 Eylül'nün son günlerinde Küba'daki bütün görevlerinden istifa eden Che, bilinmeyen ülkelere doğru yola çıkar. 3 Ekim 1965'te Fidel Castro, Che'nin ünlü veda mektubunu Küba halkına okur. Bir süre, bütün dünya Che'nin nerede olabileceğine dair tahminler yürütür durur. Hatta öldürüldüğüne dair sayısız söylentiler çıkar. Oysa, Che, bu kez de Boliviya'da ihtilalcileri örgütlemekle meşguldür. Kayboluşundan iki yıl sonra, 16 Nisan 1967'de Che'nin sesi tekrardan bütün dünya halklarının kulaklarına ulaşır. Havana'da toplanan Üç Kıta Konferansı'na gönderdiği mesajda Che, parolanın, dünyada iki, üç, hatta daha çok Vietnam olduğunu söyler.

...Ve ölüm Che'yi Boliviya'da, *Higueras* yakınlarında yakalar. Emperyalistlerin uşağı *Barrientos*'un askerleri onu 7 Ekim 1967 gecesi *Higueras* yakınlarında kısırtırlar. Che, kahramanca dövüşür, sonunda bacağından ağır yara alır. 8 Ekim sabahı *Barrientos*'un katillerinin eline düşer Che. Onu *Higueras*'ta bir okula hapsederler, eşyalarını çalarlar. Elleri arkasına bağlı, aç, susuz ve yaralı olarak hapsedildiği okulda bile, kimsenin karşısında eğilmez. Kendisini sorguya çekmeye gelen General'e cevabı yüzüne tükürmek olur.

...Ve 9 Ekim günü, saatler öğlenin 13'nü gösterirken *Barrientos*'un kiralık katillerinden çavuş Mario Terzan'ın M-2 karabinasından boşalan dokuz kurşunla CHE katledilir....

Tahsin AKAN

Çîruka bûna min û "TEYRÊT EBABÎL"

• M. MAZÎ

• 1956 li gundê Mazî, cewera Arnedî, li Kurdistana Başûr ji dayikê bûye.
• Di 1976 an de dest bi nivîsandina helbestan kirîye.
• Çand helbestên wî di rojnâme û kovarên kurdî de, li Bexda belav bûye û çand vîstevallên helbest de beşdar bûye.
• Di sala 1979 an de bi endama Yekîtiya Nivîskarên Kurd li Iraq.
• Çand program di rojnameyê Kurdî/Bexda de pêşkêş kirin.
• Niha li Swêde dijî...

Ji min fêrbe..
Bê deng bibe..
Baş guh de min !
Da ez bo te
Çîroka bûna xwe bêjim:

★
Bîra min têt..
Hêj ez ne bûm
Ez her hebûm !
Her wek evro
..wekî noke
Li gundê xwe
Li mala xwe
..Bêgane bûm !

★
Bê deng bibe
Baş guh de min

★
Bîra min têt:
..Ew şeş sal bûn..
Sedê bistê nivî bibû
Ewî demî..
Serma û zivistan pîr bibûn
Kirasê spî
Di ber zevîkê gundê me da
Hildiryabûn
..çirr ..çirr bibûn
Li derdol û li kendala
Kanî buharîk der bibûn
Binfeşok û adaroka
Li ser givande û lêvcoka
Di ramûsan roj û hetav !

Bîra min têt:
Ji şerma da
Ji şerma da
Ji kerba da..
Befir peqî !
..befir bû av !
Bîra min têt
Eha hingê..
Li xanîke taxê gundî
Joreka teng..
Taryatîyê kuştibûn çav !
Ne hêla bûn ronahî û reng !
Bîra min têt
Hêj guhê min ne vebibûn
Ne bistibûn çi pêjn û deng !
Heku hingê
Tayêt giran
Tev eş û jan
Wekî hovan
Berbibûn giyanê dayka min
Hîngê, nojdar
Hemî derman
Bibûn (Kabîs) !
Li xewnê wê dibûn mêhavan !
Eha hingê..

★
Nalînê wê
Herdu guhê min pir kirin !
Çavê min jî
Bo pencera gelek biçûk..
Herdu çavê xwe zil kirin !

★
Ji min fêrbe
Bê deng bibe
Baş guh de min !

★
Bîra min têt..
Mezinê me
Bo zaroka
Çîrokê efrûta digotin
Got: (Ejdeha)..
Xwîna zaroka vedixotin !
(Dêwê mezin)..
Goştê mirova dixotin !

★
Bê deng bibe
Baş guh de min:

★
Bîra min têt
Buhar zîz bû..!
Esman sil bû !
Barî..
Barî..
Li hindav me
Asin barî.. !
Ağir barî !
Dûkêla reş
Li devê beş..
Li gewrîyê me bû parî !
Qîryê ewre
..ewrê tarî
Xanîkê me birîndar kir
Ne careke,
..hizar carî !
Bîra min têt..
Refê (teyrê ebabilê)
Ji her lave hatin harî !

Li hindav me
Wan asin û agir riştin !
Pez bir kirin !
Şîlxê mêşa talan kirin !
Çi ne hiştin !
Mirov kuştin !

★
Ji min fêrbe
Bê deng bibe
Baş guh de min

★
Bîra min têt..
Tîrsê dilê zaroka dixar
Tev mirovan..
Hewar birin ber esmana..

★
Serê xwe ser ev raz kirin
Beref evraz
Beref valatîya tarî û
Ne mirad xaz !
Bîra min têt..
Dayka min, jar û belingaz
Ji tîrsa da
Çîroka (teyrê ebabil)
Bo min û esmana dixand !
Lê hêj pitir..
Ji esmana..
Barî..
Barî..
Her barî gaz !

★

Bê deng bibe
Baş guh de min

★
Bîra min têt..
Evrokejî..
Hêjta (Ejdeha) ne mire..
Her ma û vejî !
Hêj mîrê me
Mirova bo ser jê diken !
..bo diben mejî !
Nuke.. nuke
Evrokejî..
Ez yê di bînim
Refê (teyrê Ebabil) ê
Hero hizar gunda di sojin !
Mizgefta jî di ken rejî !

★
To fêr bibe..
Wekî mirov tenegehîhî..
Zimanê (Teyrê Ebabil) !
Heku di mejîyê zaruka da !
Gurmêna bumba di peqî !

★
Heku hizrê wan jê di dizin..
Hezar çîrok û (qal û qil) !!
Eger hat û mezin bûn jî
Di benda wan çîruka da
Her dê gêjbangê ken û
..Dê mînin dil !
Oskarström/1986.09.20

ROJ DÊHELÊT

Her roj dê di dilê
tê da helêt
çi ewro bît
yan sibayê
eger
mij û moran
her hebîtin
her ewêr bît
şev û roj her befir û
baran bîtin
eger
şerekî dî
bête kirin
şerê sêyê li nav cîhanê
her tu bê

meydana cîhanê
yan
cîhan hemû
bibîte deryayek
her dêhelêt
eger hezar
kongrêd dî
wekû
Bexda û
Lozan û
Seydabad
li ser te bikim
Navê te ji nav
perabibin
her dê roj di nav
dilê te da helêt...

9.5.1987/Stockholm

• Emîn S. •

DU DIZ Zwei Diebe

Xêz û Nivîs: Wilhelm Busch • Vergerandin: R. T. Hulmani

•2•

Hier schäfft ein reicher Privatier
Bei seinem Gelde in der Näh!

Wir razît ketxuda mêrik,
Diraw, ba wî û pir nêzik.

Und als der privatier erwacht,
Ein Messer ihm entgegenlacht.

Gawa xudan dibît hêşyar,
Ew kêrva diçe ser yêkar.

Schnell will er die Pistole kriegen,
Der Dieb mißgönnt ihm das Vergnügen.

Lez wî şeşagir girt anî,
Diz, nekanî bibe manî.

Seht nur! Wie die Pistole kracht,
Dem lumpen hat es nichts gemacht.

Şeşagir peqê dike pat,
Lê dizan qet çi pê nehat.

Dom bike

JÎR SALA XWE TIJE KIR!

□□Zarokên hêja;
Bi vê rûpelê ve em salekî xwe
diqedînin. Bila ji me hemuyan re
pîroz be. Jîr spasiya xwe peşkeşî
zarokên Kurdên, ku heta niha bi
wêne û helbestên xwe tevî rûpelê
bûne, dike.

Ji we re mizgîniyekê me yê
din jî heye;
Ji bo minasebeta yek sa-
liya xwe, em dê wêne, helbest û
fotografên ku di 24 hejmaran de
hatine weşandin, di albûmekê de
kom bikin û biweşînin.

BI HÊVIYA SALEKÎ XWEŞ
BIMÎNIN DI XWEŞIYÊ DE!

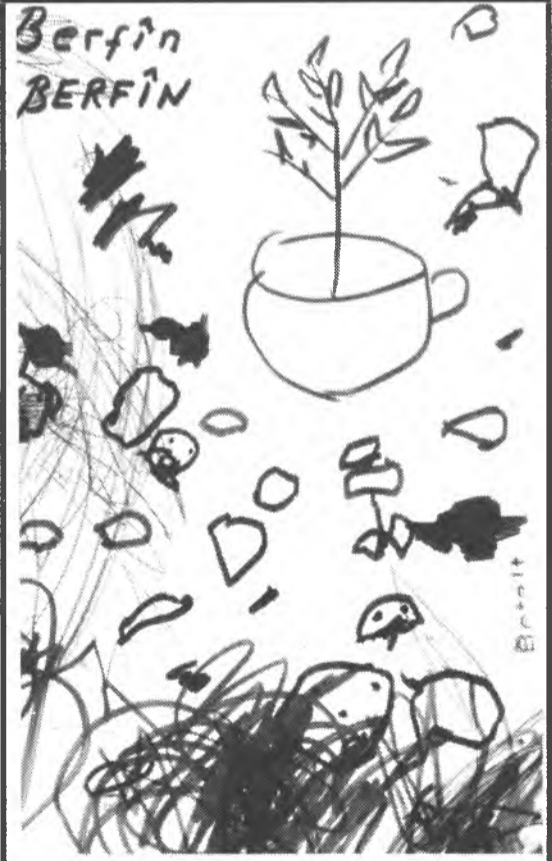
Sibel • 8 salî / München

Helin • 11 salî/Stockolm

Berfin • 11 salî /Stock.

Şermin • 5 salî / Zürich

KURDISTAN

ROJNANEYA IS ROJIN • IS GUNLUK GAZETE

adres • navnişan; Box 70 80, 172 07 Sbb.- Sweden

PETROL BORU HATTINI BOMBALAYABİLİRİZ!

KURDISTAN

Doktorên Pêşmerge

Peşmerge Doktorları

Kürtler

Xolkê Hewlêr di berxwe dida

Hewlêr Halkı Dîreniyor

PEŞMERGE EMINE

HABERİ YOKMUŞ!

KURDISTAN

Em feqîr in lê azad in

PONTUS

PARASLİ

HEJAR

SKANDAL

DIYARBEKİR UNUTULMASIN!

Kurdên La İsrailê

HEJAR

PONTUS

REZALET!

HEJAR

KURDISTAN

KÜRDİSTAN'DA DEVLET TERÖRÜ

ZİLM Ü ZORDARIYA TIRKAN DOM DIKE

KURDISTAN

HEWLETA TIRK EWJEND HOV U ZORDEST E KU H ZIKEN JINAN DE LI AWIKA MEREN WAN DIGERE !!

KURDISTAN

KURDISTAN

İŞTE BOMBALAR!

Ü HOVİTİ

MIT O. PALME CİNAYETİNDE !!!

KURDISTAN

KURDISTAN

iyarbakır zaevinde Açlık

Türkiye İsvç Parlamento'sunda

Kızıltepe'de Komando Zulumu

KURDISTAN

es Nikare Me Ji

KURDISTAN

GAVEKE GIRIN

salek wisa derbasbû

OSALIN DİRDİ NE?

KURDISTAN

SKANDAL

DIYARBEKİR UNUTULMASIN!

Kurdên La İsrailê

HEJAR

MEHABAD 1946

KURDISTAN

REZALET!

HEJAR

PONTUS

HEJAR

Kürt halkı yok olma tehdidi altındadır!

KURDISTAN

Şêx Seîd

Şêx Said 1925

Şêx Said

Şêx Said

Mecburi İskân yasası Tunceli'den başlıyor!

KURDISTAN

Yekitiya Nîştimanê Kurdistan azadiya 200 girtiyan dixwaze

Bes ku Şores bîji

Erebê Şemo

Erebê Şemo

TERORİST DEVLET

KURDISTAN

PDK-lê da xwiyaki

Şêx Said

Şêx Said

Şêx Said

bir yıl böyle geçti

REJİMA SADDAM LI KURDISTANE MİRINE VEDİRESE

KURDISTAN

BÜYÜK MATEM!

89 Yıl Sonra Kürdistan Gazetesi

Milyon Frank

Şêx Said

KURDISTAN

Saddam Kurdistana Dişewitîn

Mavis 77

Mavis 77

AFTALIK BİR KURDISTAN PRESS İÇİN 5 BİN ABONE 50 BİN TIRAJ

KURDISTAN

Şêx Said

Şêx Said

Şêx Said

Ew Kî nin û çi dixwazin?

KURDISTAN

İsvç'te Karmaşa!

DERŞİM 1937

DERŞİM 1937

Dr. Beşikçi Nobel'e aday

KURDISTAN

Mahmûd Bilgili hat qetil kirin!

Rehberlere Kemalîst taktikler

I-KDP, PKK ile arasındaki protokolü lağvettiğini açıkladı

Pêşmerge gav bi gav Kurdistanê rizgar dîke

KURDISTAN

S.O.S.

S.O.S.

S.O.S.

Kurdistana Devrimi Başarılmalı

KURDISTAN

Şêx Said

Şêx Said

Şêx Said

Militarizmin katliam ve sürgün planı

KURDISTAN

Şêx Said

Şêx Said

Şêx Said

..Ve çocuklar! Ü Zarokan!

KURDISTAN

Almanya'da Türkçülük!

Demokrat çağını doldurmuşuz!

Demokrat çağını doldurmuşuz!

Mücadele, daha da kararlı mücadeledir!

KURDISTAN

LI Kanıması serên dijwar!

Çiyayê Sorên hat rizgarkirin

Türk devleti bir polis devletidir!